

ΓΑΛΑΖΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΜΕΡΙ ΜΕΪΠΣ ΝΤΟΝΤΖ

Τα ασημένια πατίνια

 ΜΙΝΩΑΣ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Χανς και Γκρέτελ

Κοντεύουν να κλείσουν είκοσι χρόνια από εκείνο το όμορφο πρωινό του Δεκέμβρη. Δύο παιδιά, ένα αγόρι κι ένα μικρότερό του κορίτσι, φτωχοντυμένα, καθισμένα το ένα μπροστά στο άλλο στις όχθες κάποιου παγωμένου καναλιού στην Ολλανδία, ήταν αφοσιωμένα σε μια δουλειά που δεν προχωρούσε.

Ο ήλιος δεν είχε βγει ακόμη, αλλά, πέρα, τα ουρανοθέμελα είχαν αρχίσει κιόλας να βάφονται με τα βυσσινιά χρώματα της αυγής. Εκείνη την ώρα, οι πιο πολλοί καλοί Ολλανδέζοι αναπαύονταν. Ακόμα κι αυτός ο καλός γέρος, ο μουνχέερ Φαν Στοπουελνόζε, κοιμόταν.

Από καιρό σε καιρό, μια λυγερή και γοργοπόδαρη χωρική, μ' ένα καλά ισορροπημένο πανέρι πάνω στο κεφάλι, έφτανε μόλις αγγίζοντας τη γυαλιστερή επιφάνεια του καναλιού. Ένα χοντρό αγόρι με πατίνια έτρεχε στη δουλειά του, αλλάζοντας μαζί της, καθώς γλιστρούσε, μια συμπαθητική «καλημέρα».

Το κορίτσι και το αγόρι, ο αδερφός της, παιδεύονταν να δέσουν στα πόδια τους ένα πράγμα παράξενο. Δεν ήταν βέβαια πατίνια αυτά που είχαν στα χέρια τους, μα κάτι που πλησίαζε το σχήμα τους και προοριζόταν χωρίς άλλο να πάρει τη θέση τους.

Εκείνα τα παράξενα ψευτοπατίνια τα είχε σκαρώσει ο Χανς, το αγόρι. Η μάνα τους, φτωχή χωρική καθώς ήταν, ούτε να σκεφτεί δεν μπορούσε με την τόση της φτώχεια να τους αγοράσει πατίνια. Έτσι, όσο πρωτόγονα και να ήταν τούτα εδώ, πολλές ευτυχισμένες στιγμές τούς είχαν χαρίσει. Εκείνη την ώρα, τα Ολλανδεζόπουλά μας τραβούσαν μ' όλη τους τη δύναμη τα κορδόνια, με τα παγωμένα κόκκινα δάχτυλά τους, για να τα στερεώσουν στα πόδια τους. Αν έβλεπες όμως τα σοβαρά τους πρόσωπα, τα σκυμμένα ίσαμε τα γόνατα, θα καταλάβαινες πως κανένα όνειρο δεν έτρεφαν για πατίνια ατσαλένια, πιο σίγουρα και πιο βολικά. Όχι, εκείνα τα ξυλένια πατίνια τούς έφταναν.

Κάποια στιγμή το αγόρι σηκώθηκε. Τα δικά του πατίνια ήταν πια φορεμένα. Έκανε την κίνηση που κάνει με το χέρι όποιος πατινάρει για να πάρει φόρα και, φωνάζοντας ανέμελα «Έρχεσαι, Γκρέτελ;», γλίστρησε ελαφρώς στο κανάλι.

—Χανς, Χανς! του φώναξε με παράπονο η αδερφή του. Δε θα τα καταφέρω. Το πόδι μου ακόμη με πονάει. Τα κορδόνια μού έκαναν πληγή στον αστράγαλο την τελευταία μέρα που περπάτησα και δεν μπορώ να τα υποφέρω στην ίδια θέση.

— Δέσε τα λιγάκι ψηλότερα, αποκρίθηκε ο Χανς πατι-
νάροντας, χωρίς να την κοιτάξει.

— Μα το κορδόνι είναι πολύ κοντό.

Ο αδερφός της σφύριξε πολύ ολλανδέζικα, δηλαδή
με κέφι, αλλά με τρόπο που έλεγε «τι μπελάς που είναι
τα κορίτσια!».

Ωστόσο, ξαναγύρισε κοντά στην αδερφή του λέγο-
ντας:

— Χαζή είσαι, Γκρέτελ. Να φοράς τέτοια παπούτσια,
τη στιγμή που έχεις ένα ζευγάρι ολοκαίνουρια στο σπίτι.

— Μπα! Το ξέχασες λοιπόν, Χανς, πως ο πατέρας πέ-
ταξε στη φωτιά τα ωραία μου καινούρια παπούτσια;

Ο Χανς έβγαλε από την τσέπη του ένα κορδόνι. Γονά-
τισε μπροστά στην αδερφή του και, σιγοτραγουδώντας
έναν μονότονο σκοπό, βάλθηκε με το γερό του χέρι να
δέσει το πατίνι της Γκρέτελ.

— Άι! Άι! Ξεφώνισε αυτή, γιατί πραγματικά την έκανε
να πονά. Μην το σφίγγεις τόσο δυνατά.

Ο Χανς ξέσφισε ανυπόμονα το κορδόνι. Παραλίγο θα
το έλυνε ολότελα να το πετάξει μακριά, έτσι εύκολα που
φουρκιζόταν σαν αδερφός, αλλά είδε ένα δάκρυ να κυλά
από τα μάτια του μικρού κοριτσιού.

— Θα το φτιάξω, Γκρέτελ, μην ανησυχείς, είπε με ξαφ-
νική στοργή.

— Να τελειώνουμε γρήγορα, του είπε εκείνη. Όπου να
’ναι, η μάνα θα μας φωνάξει.

Ο Χανς έριξε γύρω του μια ερευνητική ματιά. Κοίταξε
πρώτα το χώμα, ύστερα τα γυμνά κλαδιά μιας ιτιάς, που

σάλευαν πάνω από το κεφάλι του, κι αποκεί τον ουρανό, που έλαμπε κιόλας και κοβόταν την ώρα εκείνη με φαρδιές λουρίδες, γαλάζιες, βυσσινιές και χρυσές. Αλλά, καθώς δεν είχε βρει σ' εκείνες τις ψηλές μεριές τίποτα που να του δώσει απόκριση σ' αυτό που είχε μέσα στο μυαλό του εκείνη την ώρα, ξανάφερε τα μάτια του στην αδερφή του τα πόδια. Χωρίς άλλο, αυτή η εικόνα τού έδωσε μια καλή ιδέα. Έβγαλε βιαστικά το σκουφί του, τράβηξε κι έβγαλε τη φόδρα, την έκανε μαξιλαράκι και την έστρωσε προσεκτικά κι επιδέξια στο πάνω μέρος και στο πλάι του παπουτσιού, εκεί όπου η Γκρέτελ μπορεί να πονούσε.

Την άλλη στιγμή, γεμάτα χαμόγελα, τα δύο αδέρφια πετούσαν χειροπιασμένα πάνω στο κανάλι. Δεν ανησυχούσαν να μάθουν αν άντεχε ο πάγος, γιατί στην Ολλανδία ο πάγος είναι επισκέπτης όλο τον χειμώνα.

Σε λίγο ακούστηκε κάτι σαν τρίξιμο στα πόδια του Χανς. Το πατινάρισμά του έγινε πιο σύντομο. Την τελευταία φορά που πάτησε στη φτέρνα, βρέθηκε απότομα πεσμένος με την πλάτη, διαγράφοντας στον αέρα με τα πόδια του φανταστικά αραβουργήματα.

— Ωραίο πέσιμο! γέλασε η Γκρέτελ.

Μα η καζάκα από χοντρό μπλε πανί, που φορούσε η μικρή, έκρυβε συμπονετική καρδιά. Γεμάτη τρυφερή έγνοια, γύρισε γελώντας ακόμα, δίχως να θέλει, κοντά στον αδερφό της, που δεν είχε σηκωθεί, για να τον βοηθήσει.

— Χτύπησες, Χανς; ρώτησε. Ω, γέλας; Δεν είναι τίποτα.

Τον έπιασε από το χέρι, τον σήκωσε γρήγορα, του φώναξε «Πιάσε με τώρα!» κι έφυγε βιαστικά.

Ο Χανς ξαναβρήκε την ισορροπία του και βάλθηκε να την κυνηγά. Μα δεν ήταν εύκολο να προφτάσεις την Γκρέτελ. Ωστόσο, τα πατίνια της, φορτωσμένα από το γρήγορο τρέξιμο, άρχισαν κι ετούτα να τρίζουν. Νιώθοντας πως δε θα άντεχαν σε μακρύτερο τρέξιμο και πολύ βέβαιη πως η φρόνηση είναι το πιο ουσιαστικό μέρος της σιγουριάς, έκανε απότομα μεταβολή και ρίχτηκε στα χέρια εκείνου που την κυνηγούσε.

— Σ' έπιασα, σ' έπιασα! Ξεφώνισε ο Χανς.

Πάνω στην ώρα, ακούστηκε μια καθάρια, ζωηρή φωνή:

— Χανς! Γκρέτελ!

— Η μάνα φωνάζει, είπε ο Χανς, ξαναπαίρνοντας μονομιάς το σοβαρό του.

Το κανάλι ήταν τώρα ολόχρυσο από τις ηλιαχτίδες. Ο καθαρός πρωινός αέρας ήταν γλυκός στον ανασασμό και σιγά σιγά πλήθαιναν αυτοί που έρχονταν να πατινάρουν. Αλλά η Γκρέτελ και ο Χανς ήταν καλά παιδιά. Έβγαλαν τα πατίνια τους δίχως να χάσουν καιρό, λύνοντας τους κόμπους. Ούτε στου ενός ούτε στου άλλου το μυαλό κατέβηκε ο πειρασμός να μείνουν ακόμα λίγο στο παιχνίδι και τράβηξαν για το σπίτι.

Ο Χανς ήταν πολύ πιο ψηλός από την αδερφούλα του – την ξεπερνούσε με τους πλατιούς και τετράγωνους ώμους του. Τα πυκνά ξανθά μαλλιά του, ριγμένα πίσω, άφηναν ελεύθερο όλο το κούτελό του. Ήταν δεκαπεντάρης. Γερό αγόρι, με μεγάλα καθάρια μάτια κι ένα πρόσωπο που έλαμπε από καλοσύνη.

Η Γκρέτελ ήταν ζωηρή, λυγερή. Το φως χόρευε μέσα στα γαλανά της μάτια. Τα ρόδα στα μάγουλά της πότε χλώμιαζαν, πότε σκούραιναν σαν την κοιτάζεις, όπως γίνεται στα άσπρα και κόκκινα λουλούδια της φραγκιάς, ανάλογα με τον άνεμο που σαλεύει τους μίσχους τους πότε κατά τον ίσκιο, πότε κατά τον ήλιο.

Τα δύο παιδιά αντίκρισαν την καλύβα τους μόλις άφησαν το κανάλι. Η ψηλή κορμωστασιά της μάνας τους ξεχώριζε μέσα στο ακανόνιστο τελάρο της πόρτας. Φορούσε καζάκα και κοντή φούστα, και στο κεφάλι της σκούφια, σφιχτή στους κροτάφους, κι έμοιαζε με τις μορφές που βλέπεις στους παλιούς ζωγραφικούς πίνακες. Η καλύβα θα φαινόταν κοντινή ακόμα κι αν βρισκόταν ένα χιλιόμετρο μακριά. Σ' ετούτη την επίπεδη χώρα, όλα τα πράγματα μοιάζουν ανάγλυφα, τόσο οι όρνια όσο και οι ανεμόμυλοι. Αν δεν υπήρχαν οι μόλοι και οι υψωμένες όχθες στα κανάλια, δε θα έβλεπες, αν στεκόσουν στο κέντρο της Ολλανδίας, ούτε ένα βουναλάκι, ούτε μία δίπλα στο έδαφος, ίσαμε πέρα, στον πιο μακρινό ορίζοντα.

Κανένας, αλίμονο, δε γνώριζε καλύτερα τους μόλους από την κυρα-Μπρίνκερ και τους δύο μικρούς παγοδρόμους, που έτρεχαν λαχανιασμένοι στο κάλεσμά της.

Η Ολλανδία είναι η πιο ιδιόρρυθμη χώρα που υπάρχει κάτω από τον ήλιο. Είναι ένας τόπος ξεχωριστός. Πρώτα πρώτα, ένα μεγάλο μέρος της βρίσκεται κάτω από τη στάθμη της θάλασσας. Μεγάλα προχώματα, υψωμένα με πολύ κόπο και με τεράστια χρηματικά ποσά, μπόρεσαν μονάχα να αναγκάσουν τον ωκεανό να μένει στα

όρια που του έβαλαν και να τον εμποδίσουν να πλημμυρίσει ολάκερη την Ολλανδία. Σε ορισμένες μεριές, στις ακτές, το τεράστιο βάρος του νερού μάχεται αδιάκοπα με τα φράγματα που βάζει μπροστά του το ανθρώπινο χέρι και τόσο πιο πολύ πιέζει, όσο πιο πολύ αντέχει ο φτωχός ο τόπος στην πίεση. Καμιά φορά τα φράγματα γκρεμίζονται. Τότε ανοίγει απότομα πελώριο ρήγμα από νερό, με αποτέλεσμα να έρχονται μεγάλες δυστυχίες. Φυσικά, τούτοι οι μόλοι, τα προχώματα, είναι αναγκαστικά πολύ ψηλά και τόσο πλατιά, που δεν είναι σπάνιο να τα βλέπεις σκεπασμένα με σπίτια, ισκιωμένα με δέντρα μεγάλα. Συχνά, στο πιο μεγάλο τους ύψωμα περνούν όμορφοι δημόσιοι δρόμοι. Αποκεί τα άλογα μπορούν να βλέπουν από κάτω τους τις καλύβες, που απλώνονται στις πλαγιές, στα χαμηλά, που πλησιάζουν πιο πολύ στο επίπεδο της θάλασσας. Πολύ συχνά όμως και οι καρίνες από τα καράβια που πλέουν στην επιφάνεια της θάλασσας ξεπερνούν πολύ τις σκεπές των σπιτιών στις ακτές. Η θάλασσα είναι το πλάτωμα, το ύψος. Ο υγρός κάμπος γίνεται κορυφή και στέκει πάνω απ' όλα.

Παντού βλέπεις χαντάκια, ποτάμια, βάλτους και λίμνες. Υψωμένα, όχι όμως στεγνά, καθρεφτίζουν τον ήλιο ακόμα και στις πιο πολυσύχναστες και στις πιο βουερές εμπορικές γειτονιές, και περιφρονούν τους μονότονους υγρούς κάμπους που απλώνονται παραπέρα. Σου έρχεται να αναρωτηθείς ποιο από τα δύο είναι η Ολλανδία – η γη ή το νερό; Κάθε χρόνο ξεοδεύονται εκατομμύρια φλορίνια για να επισκευάζονται τα φράγματα και να ρυθ-

μίζονται τα επίπεδα του νερού. Η χώρα θα ήταν ακατοίκητη έτσι και παραμελούσαν αυτό το σπουδαίο χρέος, ως ήταν και για μία μόνο μέρα.

Όπως είπαμε και παραπάνω, τρομερά δυστυχήματα έγιναν, παρ' όλη αυτή την επίμονη παρακολούθηση, και είναι μερικές φορές αδύνατον να προβλέψεις τι σπαραγμός θα 'ρθει. Εκατοντάδες πολιτείες και χωριά θάφτηκαν πολλές φορές κάτω από τα λυσσασμένα νερά.

Την άνοιξη, οι λίμνες με το γλυκό νερό είναι μεγάλος κίνδυνος, ιδιαίτερα την εποχή που λιώνει ο πάγος, γιατί τα φραγμένα από τους πάγους ποτάμια ξεχειλίζουν πριν προλάβουν να χύσουν στον ωκεανό τα πολύ απότομα υψωμένα νερά τους.

Αν προσθέσεις σ' ετούτα τη θάλασσα που χτυπά και πιέζει τα φράγματα, θα απορήσεις που η Ολλανδία δεν είναι τόπος γεμάτος σήματα κινδύνου. Μηχανικοί κι εργάτες, κάτι σαν τελωνοφύλακες του νερού, σκαρφαλώνουν στα μέρη που απειλούνται και τα παρακολουθούν νύχτα μέρα. Όταν σημάνουν τον κίνδυνο, όλοι οι κάτοικοι τρέχουν να δώσουν βοήθεια και να ενωθούν κόντρα στον κοινό εχθρό.

Ο Ραφ Μπρίνκερ, ο πατέρας της Γκρέτελ και του Χανς, ήταν χρόνια υπάλληλος στα φράγματα. Μια μέρα με τρομερή θύελλα, κινδύνευαν να πλημμυρίσουν. Εκείνος δούλευε τότε σ' ένα πόστο τόσο επικίνδυνο, που το εμπιστεύτηκαν τιμητικά σ' αυτόν, μέσα στα σκότη και στον πάγο, γιατί τον λογάριαζαν πιο γενναίο απ' όλους. Έπρεπε να στερεώσει το κύριο σημείο στο πασσάλωμα

μιας λίμνης, όταν η γη βούλιαξε από κάτω του κι αυτός έπεσε ορθός πάνω στα πόδια του από μεγάλο ύψος. Τον έφεραν στο σπίτι του ολότελα αναίσθητο. Από εκείνη την ώρα δεν ξαναδούλεψε. Παρόλο που ζούσε, ο νους και η μνήμη του είχαν σβήσει. Η ταραχή στάθηκε τέτοια, που ο εγκέφαλός του παρέλυσε στη στιγμή.

Η κόρη του η Γκρέτελ δεν τον θυμόταν αλλιώς παρά σαν άνθρωπο σιωπηλό, με σκυθρωπά μάτια, που την ακολουθούσαν από όποια μεριά κι αν γύριζε. Μα ο Χανς θυμόταν τον πατέρα του πολύ γερό, που δεν κουραζόταν ποτέ να τον σηκώνει στην πλάτη, που με χαρούμενη φωνή τού έλεγε ένα τραγούδι που ακόμη αντιλαλούσε στα αυτιά του τις νύχτες που δεν κοιμόταν.

Η κυρα-Μπρίνκερ, δίχως τη βοήθεια του άντρα της, έτρεφε μονάχη την οικογένειά της με το μικρό κέρδος που έβγαζε καλλιεργώντας ένα μικρό περιβόλι και με όσα κέρδιζε πλέκοντας ή γνέθοντας. Τα πρώτα χρόνια, μετά την αρρώστια του Ραφ, δούλεψε στις βάρκες που ανεβοκατέβαιναν στα κανάλια, κι όταν χρειαζόταν, ζωνόταν μαζί με άλλες γυναίκες στο σκοινί ενός *πακσου-ίτ*, κάνοντας τη διαδρομή ανάμεσα στο Μπροέκ και το Άμστερνταμ. Όταν όμως ο γιος της ο Χανς μεγάλωσε αρκετά και δυνάμωσε, ζήτησε επίμονα να κάνει αυτός τούτες τις σκληρές, βαριές δουλειές. Από την άλλη μεριά, όσο περνούσε ο καιρός, ο πατέρας γινόταν σιγά σιγά ανίκανος για κάθε προσπάθεια και χρειαζόταν να του παραστέκονται κάθε στιγμή. Η εξυπνάδα του δεν ξεπερνούσε πια αυτή ενός νεογέννητου. Αλλά μια και είχε

ακόμη μπράτσα γερά και ήταν καλά, η κυρα-Μπρίνκερ δυσκολευόταν πολύ μερικές φορές να τον συγκρατήσει.

— Αχ, παιδιά μου! έλεγε συχνά με πόνο. Τι καλός που ήταν, τι καλά που φερόταν! Πώς άντεχε στη σκληρή δουλειά! Ήταν μυαλωμένος στο κέφι και φρόνιμος σαν άνθρωπος που μελετά τους νόμους. Κι ο ίδιος ο δήμαρχος σταματούσε να του ζητήσει τη γνώμη του. Και τώρα, τι καημός! Να μη γνωρίζει πια ούτε τη γυναίκα του ούτε τα παιδιά του! Τον θυμάσαι τον πατέρα σου, Χανς, τότε που ήταν στα συγκαλά του; Ήταν σπουδαίος και καλός άνθρωπος, ε;

— Ναι, μάνα, αποκρινόταν ο Χανς. Όλα τα ήξερε κι οποιαδήποτε δουλειά μπορούσε να την κάνει. Και πώς τραγουδούσε! Τι δυνατά! Έλεγες εκείνο τον καιρό πως με την ανάσα του μπορούσε να πάρει τη θέση του ανέμου και να γυρίσει τους μύλους!

— Πώς δεν το θυμάμαι! Το θυμάμαι! Ο Θεός να σ' έχει καλά! Θυμητικό που σου το έχει αυτό το παιδί... Γκρέτελ, παιδάκι μου, πάρε τη βελόνα του πλεξίματος από τα χέρια του πατέρα σου. Γρήγορα, μην τρυπηθεί στα μάτια. Βγάλ' του τώρα τα παπούτσια. Τα καημένα τα ποδαράκια του είναι σαν ξύλα από την παγωνιά. Έχω κι εγώ τόσες δουλειές, τι να πρωτοκάνω!

Τα ασημένια πατίνια

Ολλανδία, 19ος αιώνας. Στα παγωμένα κανάλια μια χαρούμενη ομάδα αγοριών και κοριτσιών προετοιμάζεται για έναν μεγάλο διαγωνισμό πατινάζ. Ανάμεσά τους και δύο αδέρφια, ο Χανς και η Γκρέτελ, κάνουν όνειρα για το μεγάλο έπαθλο: ένα ζευγάρι υπέροχα ασημένια πατίνια. Πώς, όμως, μπορούν να πάρουν μέρος στον διαγωνισμό και να κερδίσουν στη μεγάλη παγοδρομία όταν τα πατίνια με τα οποία κάνουν προπόνηση είναι ξύλινα και χειροποίητα;

Επιπλέον, τα δύο αδέρφια εργάζονται για να στηρίξουν τη φτωχή οικογένειά τους και τον άρρωστο πατέρα τους. Θα καταφέρουν ο Χανς και η Γκρέτελ να ξεπεράσουν όλες τις αντιξοότητες και να πραγματοποιήσουν τα όνειρά τους;

Σε αυτό το μυθιστόρημα, με έντονη δράση και συγκινητική ατμόσφαιρα, οι παιδικοί ήρωες έρχονται αντιμέτωποι με πολλά διλήμματα. Οι επιλογές τους εξακολουθούν να εκπλήσσουν και να συγκινούν αναγνώστες σε ολόκληρο τον κόσμο για περισσότερα από εκατόν πενήντα χρόνια.

www.minoas.gr

9 786180 218169
ISBN 978-618-02-1816-9

ΚΩΔ. 16670